

حزب اسلامی ایغورستان یا ترکستان شرقی (TIP) یا (ETIM)

در ساختن این حزب سازمانهای تندرو پاکستان رول عمده داشته در مراحل اول با همکاری پاکستانی ها در غرب چین ولایت سین کیانگ تشکیل گردید. این حزب با طالبان القاعده حزب التحریر داعش همکاری داشته ، ساحه فعالیت آنها کشورهای افغانستان چین روسیه سوریه میباشد. چینیایی ها این حزب را بنام «جنبش اسلامی ترکستان شرقی نیز یاد می کنند. حزب مذکور یک سازمان افراطی گرا از نیروهای تندروی نژاد اویغور در غرب چین میباشد .

تاریخچه جنبش سلامی

طبق که معلوم است کشور چین تحت اداره دولت کمونستی چین اداره می شود. ترکستان شرقی با داشتن ۲۴,۸۷۰ میلیون نفوس همه مسلمان هستند. عده از مسلمانان از چنین نظام خوش شان نمی آمد. اولین جنبش ترکستان شرقی در سال ۱۹۳۳ الی ۱۹۳۴ رخ داد. این جنبش از طرف سکولاریست ها رهبری میشد آنها شعارهای علیه کمونستها می دادند. این جنبش از طرف کدام سازمان اسلامی رهبری نمی شد بالاخره ارتش چین این گروه را نابود نمود. در جریان جنگ افغانستان با شوروی تعدادی از جوانان ایغور به پاکستان آمده در آنجا تحصیلات دینی دیدند. عده از آنها تعلیمات نظامی دیده به کشور چین اعزام شدند. در سال ۱۹۸۹ زیدین یوسف حزب اسلامی ترکستان شرقی را ایجاد کرد. این گروه شبکه ای را در یکی از مساجد سین کیانگ بنا نهاد. پس از چندی درگیری را با دولت چین آغاز نمود در جریان درگیری های شهر بارن منجر به مرگ یوسف گردید. بعداً رهبری این گروه را ابوالرحمن و محمد توهیت بدست گرفت ، اما دوباره فروپاشید.

حزب اسلامی ایغورها بار دیگر در شال ۱۹۹۰ در پاکستان و افغانستان شکل گرفت ولی در ترکستان شرقی هنوز شبکه نداشت. تا آنکه «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» در سال ۱۹۹۷ توسط «حسن معصوم» و ابودوکادیر یاپوکان در پاکستان رسماً بنیانگذاری شد. در سال ۱۹۹۸ معصوم دفتر مرکزی «حزب اسلامی ترکستان شرقی» را به کابل

منتقل کرد و در افغانستان تحت کنترل طالبان پناه یافت. پس از حمله ایالات متحده به افغانستان و بمباران پایگاه های القاعده در مناطق کوهستانی پاکستان یعنی وزیرستان جنوبی نقل مکان نمودند.

معصوم که در سال ۲۰۰۳ در وزیرستان پاکستان کشته شد. هدف این گروه تشکیل یک دولت مستقل به نام «ترکستان شرقی» می باشد. که بتواند جایگزین پیکن شود. اکثر نیروهای عضو این جنبش در ولایت سین کیانگ چین حضور دارند اما حوزه فعالیت این گروه تروریستی تنها به چین خلاصه نشده و مناطقی از کشورهای افغانستان، سوریه و روسیه را شامل می شود.

با این حال حزب اسلامی ترکستان پس از آن که جنگ عراق احساسات مجاهدین را شعله ور کرد و دوباره احیا شد. در سال ۲۰۰۷ شبه نظامیان این حزب خودبه شهر آکتو چین حمله کردند. دولت چین مدعی شد که این گروه از طالبان حمایت مادی دریافت کرده و با طالبان پاکستانی (تحریک طالبان پاکستان) ارتباط دارد. پس از سال ۲۰۰۳ طی درگیری های سال های اخیر در ولایت سین کیانگ میان شبه نظامیان ETIP و نیروهای امنیتی چین و مردم چینی تبار نژاد هون تا کنون هزاران نفر کشته و زخمی شده اند.

در فبروری سال ۲۰۱۸ حملات هوایی متواتر توسط نیروهای آمریکایی در ولایت بدخشان افغانستان علیه اردوگاه های آموزشی متعلق به طالبان و حزب اسلامی ترکستان انجام شد. در نتیجه مراکز آموزشی این گروه و طالبان تخریب گردید. در سال ۲۰۲۰، ایالات متحده آمریکا نام این جنبش را از فهرست سازمان های تروریستی حذف کرد. این گروه و رابطه آن با بنیادگرایان مسلمان، نگرانی های چین را درباره افزایش و تهدیدات تروریستی در این کشور از دیاد یافته است. چندی پیش، ملا عبدالغنی برادر رهبر سیاسی ارشد طالبان، بار دیگر در شهر تیانجین چین متعهد شد که هرگز به هیچ نیرویی اجازه نخواهد داد تا دست به اقدامات خرابکارانه علیه چین بزند. «سهیل شاهین» سخنگوی طالبان افغانستان نیز در گفتگویی اختصاصی با «گلوبال تایمز» عنوان کرد که بسیاری از اعضای «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» خاک افغانستان را ترک کرده اند چون طالبان به آنها اعلام کرده است نباید از خاک افغانستان برای انجام حملات علیه سایر کشورها استفاده شود. در همین حال، «وانگ یی» وزیر خارجه چین هم از طالبان خواسته بود تا نیروهای این جنبش را که خارج از ولایت سین کیانگ مستقر هستند سرکوب کند. ولی قرار معلوم طالبان در خفا به وعده خود وفا نکرده است.

رهبری این گروه

در اکتبر ۲۰۰۸، وزارت امنیت عمومی چین فهرستی را از هشت تروریست مربوط به ترکستان شرقی را منتشر کرد. که تعدادی زیادی از این رهبران کشته شده اند. که عبارتند از عبدالحق، ابو عبدالمان، سیف الله، عبدالجبار، عبدالعلی، میترسون عبدالخالق انسارول نجم الدین، سعید، عبدالجلیل احمد عبدالله پنجاب، مباتر نوراله یا تورسن توتی است.

ساختمان این گروه

این سازمان توسط عبدالحق ترکستانی امیر گروه و رهبر مجلس شورا رهبری میشود . این شورا همچنین شامل یک معاون امیر و روسای حداقل سه نفری است: که این روسا بخش آموزش دینی، بخش امور نظامی و مرکز اطلاعات و استخبارات را در پیش دارند . همچنان این گروه یک نفر را مسول لوژستیک نیز دارد.

میدیا این گروه

در سال ۲۰۰۸ با انتشار صوتی میدیا بنام صدای اسلام ترکستان شروع به انتشار پیام های ویدیویی کرد. نام کامل مرکز رسانه ای آنها "صدای اسلام حزب اسلامی ترکستان" است. **Türkistan Islam Partiyisi Islam Awazi Teshwiqat Merkizi.**

هدف این حزب

هدف اولیه این حزب تشکیل یک دولت مستقل به نام «ترکستان شرقی» می باشد. که بتواند جایگزین پیکن شود. این حزب در یک ویدیوی شش دقیقه ای افزوده اند که «مسلمانان» و «چینی ها» متضاد همدیگر اند. جایی که «فرمانده سیف الله» به مسلمانان هشدار داد که فرزندان خود را به بازی های المپیک تابستانی ۲۰۰۸ روانه نکنید. او همچنین می گوید: در بس ها ، در قطار، در هواپیماها ، در ساختمان ها یا هر جایی که چینی ها هستند از آنها دوری کنید.

زمینه سازی طالبان به این گروه

طبق گزارش اخیر شورای امنیت سازمان ملل، «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» حدود ۵۰۰ جنگجو در شمال افغانستان دارد که غالباً در ولایت «بدخشان» مستقر هستند؛ منطقه ای که از طریق «کریدور واخان» به استان سین کیانگ چین متصل می شود. هر چند در حال حاضر، بخش عمده ولایت بدخشان در کنترل طالبان است اما طبق برخی

گزارش‌ها، شمار جنگجویان تاجیک، ازبک، اویغور و چیچین که در صفوف نیروهای عادی و محلی طالبان هستند، بیشتر از جنگجویان پشتون است. با توجه به این وضعیت، ندادن پناهگاه به چنین نیروهای وفادار، بسیار برای رهبران ارشد طالبان چالش برانگیز خواهد شد.

طور که معلوم است «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» از سال ۱۹۹۰ در افغانستان مشغول به فعالیت بوده است و ارتباط قوی با فرماندهان محلی طالبان دارد. لذا ممکن است فرماندهان محلی طالبان به رهبران ارشد فشار وارد کرده یا اینکه مانع اخراج اعضای این جنبش از افغانستان شوند. «ژو یونگ بیائو» رئیس مرکز مطالعات افغانستان «دانشگاه لانژو» چین، معتقد است که اعضای «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» هنوز از سطحی از نفوذ در افغانستان برخوردار هستند. لذا برای طالبان آسان نخواهد بود که رابطه خود را به طور کامل با همه اعضای این جنبش در افغانستان قطع کند چون این اقدام ممکن است سبب رنجش دیگر شبه نظامیانی شود که جزو حامیان این جنبش بوده‌اند.

۱. ظرفیت طالبان برای مهار «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» محدود است چون همه اعضا و رهبران این جنبش، در افغانستان، پاکستان سوریه و ترکیه پراکنده‌اند. «ژانگ ژیادونگ» استاد مرکز مطالعات آمریکا «دانشگاه فودان» شانگهای، در گفتگو با «گلوبال تایمز» گفت: «در سال‌های اخیر، جنبش اسلامی ترکستان شرقی محل زندگی خود را در خارج از کشور نیز تغییر داده است. تعداد دقیق اعضای این جنبش مشخص نیست اما اعضای اصلی آن در کشورهای پاکستان، سوریه و ترکیه زندگی می‌کنند. تعداد اعضای این گروه در سوریه بیشتر از افغانستان بوده و آنها طی سال‌های اخیر، تلاش کرده‌اند تا جلب توجه چندان نداشته باشند.»

۲. جنبش اسلامی ترکستان شرقی» روابط نزدیکی با سازمان‌های بین‌المللی، از جمله القاعده، ایجاد کرده است. این در حالی است که القاعده نیز نفوذ زیادی روی طالبان دارد. القاعده از توانایی و منابع کافی برخوردار است تا بتواند در روند اخراج اعضای این جنبش از افغانستان اخلاص ایجاد کند. در همین حال، برخی سازمان‌های شبه نظامی مثل داعش خراسان نیز زاویه‌های ایدئولوژیک با طالبان ایجاد کرده‌اند. داعش خراسان اخیراً از یک جنگجوی اویغور برای انجام عملیات انتحاری در افغانستان استفاده کرد، فقط با این هدف که شکاف بین طالبان و «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» را نشان دهد. بنابراین، این روند می‌تواند به چالشی برای طالبان بدل شود.

۳. موضع اخیر طالبان برای پناه ندادن به «جنبش اسلامی ترکستان شرقی»، مغایر با برخی اصول اساسی آن است. نسخه جدید طالبان درباره این جنبش به راحتی قابل اجرا نیست. این تنها گذشت زمان است که مشخص خواهد کرد آیا موضع جدید طالبان قابلیت اجرا دارد یا خیر.

نیروهای شبه نظامی حز اسلامی ترکستان در بدخشان

شرکت در جنگ سوریه

علی رغم اینکه رهبران این گروه هدف خود را ایجاد دولت مستقل ترکستان شرقی در ولایت سین کیانگ در غرب چین اعلام کرده‌اند اما با توجه به روابط این گروه با القاعده تقریباً از سال ۲۰۱۳ و اوج گرفتن نبردها در سوریه، تروریست‌های عضو این گروه از طریق خاک ترکیه وارد سوریه شده و تحت عنوان حزب اسلامی ترکستان شروع به فعالیت کردند. منطقه اصلی حضور نیروهای حزب اسلامی ترکستان شمال ولایت لاذقیه و مناطق غربی ولایت ادلب است. این گروه از لحاظ سازمانی به شکل مستقل فعالیت میکند اما خود را تابع و متحد گروه هیات تحریر الشام به رهبری ابو محمد الجولانی میداند. اصلی‌ترین جبهه نبردی که هم اکنون نیروهای عضو این گروه در آن حضور دارند منطقه راهبردی کبانی است که ارتش سوریه ماه هاست که برای تصرف این منطقه در حال تلاش است.

نیروهای حزب اسلامی ترکستان شرقی در افغانستان

در سالهای گذشته دولت چین همواره از خطر قدرت گرفتن گروه‌های تروریستی در شرق افغانستان و نزدیکی مرزهای این کشور ابراز نگرانی کرده است زیرا ایجاد یک منطقه خودمختار نظامی در شرق افغانستان و دایر شدن کمپ‌های آموزشی برای نیروهای اویغور در این کشور به منزله خطر بزرگی برای امنیت ولایت سین کیانگ چین و آغاز مجدد حملات تروریستی در سراسر خاک چین خواهد بود. حملاتی که از ابتدای دهه ۹۰ میلادی تا کنون صدها کشته و زخمی را برای کشور چین به همراه داشته است. دولت چین میداند که آخر امریکا با طالبان گرد یک میز نشسته فعالیت‌های این گروه را بدست خود خواهد گرفت. تریبیه این تروریستها مجدداً در بدخشان صورت گرفته از آنجا به چین

سرایت خواهد نمود. بدین لحاظ عساکر چینی با دولت تاجکستان چندین مانور های نظامی را انجام داده اند تا از فعالیت این گروه جلوگیری نمایند.

عملیات های تروریستی گروه ترکستان شرقی در خاک چین

- اعضای این سازمان تروریستی تا کنون چندین مورد حملات تروریستی را در خاک چین انجام داده اند. که ما چند تا آنرا بشما معلومات خواهیم داد
۱. بین سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۰۱ دولت چین بیش از ۲۰۰ اقدام تروریستی را به حزب ترکستان نسبت داده است که منجر به کشته شدن ۱۶۲ نفر و مجروح شدن بیش از ۴۴۰ نفر گردید. حدود ۲۰۰ نفر از نیروهای این گروه با حمله به قریه Barenxiang در غرب چین ۶ نیروی پلیس چینی را به قتل رسانده و ۱۰ نفر را زخمی کردند. در مدت دو هفته پس از این عملیات کلیه تروریست های حاضر در حمله توسط نیروهای امنیتی چین کشته یا بازداشت شدند.
 ۲. بین سال های ۱۰۰۲ و ۱۹۹۸، چهار امام جماعت مساجد در سین کیانگ توسط (ح ا ت شرقی) ترور شدند.
 ۳. در سال ۲۰۰۷ ستیزه جویان این حزب در یک بس ترانسپورتی بالای اتباع چینی در بلوچستان پاکستان تیراندازی کردند، که مقامات پاکستانی معتقد بودند که این تیراندازی در انتقام اعدام یک مقام حزب ترکستان شرقی در اوایل جون بود. ستیزه جویان (ح ا ت شرقی) یک نوار ویدئویی از این حمله را به پکن فرستادند
 ۴. (ح ا ت شرقی) یک تعداد حملات را قبل از بازی های المپیک تابستانی ۲۰۰۸ انجام دادند. از جمله بمب گذاری در بس در کونمینگ، تلاش برای ربودن طیاره در ارومچی، و حمله به نیروهای شبه نظامی در کاشغر که منجر به کشته شدن ۱۷ افسر شد.
 ۵. در ۲۹ جون ۲۰۱۰، دادگا در دبی، دو عضو (ح ا ت شرقی) را به دلیل توطئه برای بمب گذاری در یک مرکز خرید دولتی که کالاهای چینی می فروخت، محکوم کرد. این اولین طرح (ح ا ت) در خارج از چین یا آسیای مرکزی بود. توطئه گر مسول در ایام حج استخدام گردیده برای آموزش به وزیرستان فرستاده شده بود.
 ۶. در جولای ۲۰۱۰، مقامات ناروی یک طرح بمب گذاری تروریستی را متوقف کردند. یکی از مجرمان اویغور بود که منجر به گمانه زنی هایی در مورد دست داشتن در ارتباط با (ح ا ت) شد.
 ۷. در اکتبر ۲۰۱۳، یک حمله انتحاری در میدان تیان آن من ۵ کشته و ۳۸ زخمی برجای گذاشت. پلیس چین این حمله را اولین حمله تروریستی در تاریخ معاصر پکن توصیف کرد. حزب اسلامی ترکستان بعداً مسئولیت این حمله را بر عهده گرفت.
 ۸. در ماه مارچ ۲۰۱۴، یک گروه مسلح با چاقو به مسافران ایستگاه راه آهن کونمینگ حمله کردند که در نتیجه ۳۱ غیرنظامی کشته و ۱۴۰ نفر زخمی شدند. هیچ گروهی

مسئولیت آن را بر عهده نگرفت. مقامات چینی و رسانه‌های دولتی اظهار داشتند که این حمله به (ح ا ت) مرتبط بوده‌است، در حالی که منابع دیگر نسبت به این ادعا تردید داشتند.

۹. بین جولای و دسامبر ۲۰۱۴، یک سلسله شورش، بمب‌گذاری، آتش‌سوزی و حملات چاقو در سین کیانگ که منجر به کشته شدن بیش از ۱۸۳ نفر (از جمله غیرنظامیان، مهاجمان و نیروهای امنیتی) و زخمی شدن ده‌ها نفر شد. مقامات چینی حملات را به "باند‌ها و" تروریست‌ها نسبت دادند.

۱۰. ترور جمعه طبر، امام منصوب به دولت در مسجد عید کاه چین به شبه نظامیان از جمله (ح ا ت) نسبت داده شد.

۱۱. در ۱۸ سپتامبر ۲۰۱۵ در آکسو، گروهی از تروریست‌های چاقو بدست به کارگرانی که در یک معدن زغال سنگ خواب بودند حمله کردند و ۵۰ نفر از آنها را کشتند. حزب اسلامی ترکستان مسئولیت این حمله را بر عهده گرفت.

۱۲. در ۳۰ آگوست ۲۰۱۶، سفارت چین در قرقیزستان هدف یک بمب‌گذاری انتحاری قرار گرفت که باعث زخمی شدن کارکنان قرقیز شد. این حمله بعداً توسط سرویس امنیتی دولتی قرقیزستان به (ح ا ت) نسبت داده شد.

۱۳. در ۱۴ فبروری ۲۰۱۷، مهاجمان ۵ نفر را در شهر پیشان کشتند و سپس توسط پلیس کشته شدند. مقامات چینی اظهار داشتند که مهاجمان به (ح ا ت) وابسته بودند.

۱۴. در ۱۴ جولای ۲۰۲۱، در یک حمله ۱۳ نفر از جمله ۹ مهندس چینی که بر روی بند داسو در کوهستان پاکستان کار می‌کردند، کشته شدند. آسیا تایمز گزارش داد که "تحقیقات مشترک چین و پاکستان" نشان داد که ETIM و TTP در این حمله شرکت نموده بودند، اما رویترز و الجزیره گزارش دادند که پاکستان با حمایت سرویس‌های اطلاعاتی افغانستان و هند و بدون اشاره به ETIM، تحریک طالبان پاکستان را مقصر دانست. این ادعاها توسط دولت هند و تحریک طالبان پاکستان رد شد.

۱۵. دستگیری تروریست‌های حمله کننده به قریه Barenxiang ۵ فبروری سال ۱۹۹۷ میلادی شورش گسترده نیروهای اویغور در ولایت سین کیانگ موجب کشته شدن ۷ غیر نظامی و زخمی شدن ۱۹۸ نفر از مردم منطقه و ۳۰ پلیس شد.

۱۶. روز ۵ جولای ۲۰۰۹ میلادی بزرگترین و پرتلفات‌ترین حمله تروریستی گروه ETIP در شهر ارومچی به وقوع پیوست. این حملات که به شکل تیراندازی، بمب‌گذاری و

حمله به اماکن عمومی انجام شد، موجب کشته شدن ۱۵۵ شهروند چینی، ۱ نیروی پلیس و زخمی شدن ۱۷۰۰ نفر و نابودی ۳۳۱ مغازه و ۶۲۷ خودرو شد. ۳۱ نفر از تروریست‌ها در این حمله توسط نیروهای امنیتی کشته شدند.

۱۷. در تاریخ ۱ مارچ ۲۰۱۴ هشت نفر از اعضای جنبش اقدام به حمله به ایستگاه قطار شهر Kunming کردند که در این حملات ۲۹ شهروند کشته و ۱۴۳ نفر زخمی شدند. ۴ نفر از تروریست‌ها کشته و ۴ نفر نیز توسط پلیس دستگیر شدند.

۱۸. ۲۸ جولای همین سال در یکی از بزرگترین حملات از نظر تعداد افراد حاضر، بازار شهر Shache مورد حمله قرار گرفت که موجب کشته شدن ۳۷ نفر از شهروندان چینی شد. پس از ورود نیروهای پلیس به این منطقه ۵۹ نفر از تروریست‌ها کشته و ۲۱۳ نفر بازداشت شدند. ۴ نیروی پلیس چین طی این عملیات کشته شدند.

احتمال دخالت نظامی چین در خاک افغانستان یا سوریه

از سال ۲۰۱۴ تا کنون حملات تروریستی گروه حزب اسلامی ترکستان شرقی در خاک چین متوقف شده است و عمده فعالیت این گروه مربوط به جنگ سوریه و افغانستان بوده است. اما دولت چین همواره این سازمان را به عنوان خطری بزرگ برای امنیت ملی خود قلمداد کرده است.

در سالهای گذشته همواره اخبار و شایعاتی از احتمال ورود نیروهای خاص چین به شمال سوریه برای از بین بردن نیروهای عضو این گروه در خاک این کشور منتشر میشد اما این اخبار هیچگاه جنبه واقعیت به خود نگرفته است.

موخذ

۱. سرنوشت «جنبش اسلامی ترکستان شرقی» در عصر حکومت طالبان

<https://www.iess.ir/fa/translate/2897/>

۲. حزب اسلامی ترکستان در ویکیپدیا انگلیسی

https://en.wikipedia.org/wiki/Turkistan_Islamic_Party

۳. معرفی گروه حزب اسلامی ترکستان شرقی در ویبساید مشرق

<https://www.mashregnews.ir/.../%D9%85%D8%B9%D8%B1%D9%81...>

۴. معرفی گروه تروریستی "حزب اسلامی ترکستان شرقی" نوشته شده ویبسایت آخرین خبر

<https://akharinkhabar.ir/.../%D9%85%D8%B9%D8%B1%D9%81%D8%B...>

۵. طالبان و شبه نظامیان ترکستان نوشته شده ویبسایت شبکه جریان

<https://jaraian.com/1400/8073033/>